

ASPECTE METODOLOGICE ALE MODELULUI DE ÎNVĂȚARE „CLASA INVERSATĂ”

GARBUZ Daniela, IPÎ Liceul de Creativitate și Inventică „Prometeu-Protalent

Rezumat. În acest articol este abordat modelul de învățare „clasa inversată” ceea ce determină o schimbare a rolului profesorului, astfel încât elevii să studieze independent conținuturile de învățare, utilizând diverse surse indicate de profesor, ulterior informația fiind procesată în sala de clasă realizând fixarea, exersarea și aplicarea noilor conținuturi. Această formă de organizare a lecției oferă posibilitatea stimulării și orientării elevilor spre activitatea participativă reală, dezvoltând interesul și motivarea elevilor către învățare.

Cuvinte-cheie: metodă, strategii, proiectare, elevi, activitate, învățare, clasă inversată, studiere, independent.

Abstract. This article addresses the “reverse class” learning model, which leads to a change in the role of the teacher, so that students can independently study the learning content, using various sources indicated by the teacher, subsequently the information is processed in the classroom by fixing, practicing and applying the new contents. This form of organizing the lesson offers the possibility to stimulate and orient the students towards the real participatory activity, developing the interest and motivation of the students towards learning.

Keywords: method, strategies, design, students, activity, learning, reverse class, study, independent.

Societatea de azi are nevoie de o reconceptualizare a școlii și rolului acesteia în formarea tinerei generații. Modelul clasic al învățării, având în centrul său profesorul și sala de clasă, se cere a fi abandonat treptat, în favoarea unui mediu stimulat și dinamic, orientat pe: autodeterminare, autoinstruire, socializare și dezvoltare a individualității. Una dintre condițiile principale ale acestei orientări o reprezintă acceptarea de către profesor a rolului de: *methodist, consultant, moderator, manager*, ce permite elevului să atingă un nou nivel de relații, axate pe dialog și polilog, să participe la dirijarea activității didactice. Utilizarea unei abordări noi a organizării procesului didactic în condițiile informatizării procesului de instruire este posibilă datorită varietății metodelor moderne de învățare. Una din aceste metode este cea a „clasei inversate” [5].

„Clasa inversată” este un concept relativ nou ce a apărut în anul 2010 în SUA ca o metodă modernă de promovare a lecțiilor, ce „răstoarnă” modelul tradițional al taxonomiei lui Bloom. Aceasta este o abordare a *predării*, în care se inversează natura activităților de învățare în clasă cu cea de acasă, ceea ce determină o schimbare a rolului profesorului în sala de clasă. Altfel spus, elevii trebuie să studieze acasă conținuturile propuse de profesor, utilizând diverse surse indicate tot de profesor, pentru ca informația să fie procesată în sala de clasă. În timpul orelor de *învățare* la școală, elevii fixează și exersează conținuturile studiate acasă. Profesorul nu mai este cel care predă conținuturile unui capitol nou, dar îl ajută pe elev să înțeleagă conceptele importante, oferind mai

multă atenție pentru a-l motiva să descopere noi și noi conținuturi. Astfel, profesorul monitorizând procesul de învățare a elevului are posibilitatea să intervină în orice moment cu anumite concretizări sau completări [7].

În cercetarea modelului clasei inversate sunt actuale trei întrebări la care se cere răspuns: Ce este? Cum se aplică? Pentru ce se utilizează? Principiul „*clasei inversate*” constă în consultarea la distanță de către elevi a materialului nou, timpul orelor de clasă fiind repartizat pentru rezolvarea problemelor, situațiilor propuse de profesor, consultații și alte activități activ-participative. Adică tema pentru acasă se transferă în clasă și invers, realizându-se atât instruirea tradițională de clasă, cât și utilizarea tehnologiilor de instruire la distanță.

Procesul de instruire în acest format se desfășoară în felul următor: elevii vizionează lecții video, materiale didactice pregătite de profesorul cursului, iar funcția de bază a orelor de clasă o reprezintă aplicarea cunoștințelor acumulate (participarea la dezbateri, soluționarea problemelor, efectuarea lucrărilor de laborator, elaborarea proiectelor). Toate aceste acțiuni contribuie la eficientizarea procesului educațional prin faptul că:

- elevul obține cunoștințele la timpul dorit, asimilând cunoștințele într-un ritm propriu;
- consultațiile individuale oferă posibilitatea observării progresului și nivelului fiecărui elev în parte;
- elevul utilizează surse de informație variate.

Pot fi menționați următorii factori decisivi ce au determinat realizarea inversării:

- caracterul pasiv al activității elevului, lipsa inițiativei și dorinței de a lucra independent;
- rolul profesorului preponderent îl determină transmiterea informației, evaluarea și menținerea disciplinei la ore;
- cerințele societății: abordare creativă, gândire critică, comunicabilitate și colaborare, flexibilitate, inițiativă și independență, responsabilitate, trăsături de lider, cultura informației, cultura în domeniul TIC, calități socioculturale [2, 5].

Cele mai evidente avantaje ale modelului „*clasa inversată*” sunt: elevii nu mai sunt nevoiți să învețe cu aceeași rapiditate; o lecturare care folosește o înregistrare video ajută elevii să învețe în ritm propriu și ordine preferată a materialului care trebuie învățat; elevii pot să repete părți ale prezentării pe care nu le-au înțeles cu ușurință de prima dată; elevii pot pregăti întrebări pentru profesori, care le vor răspunde în următoarea lecție; predarea gravitează în jurul copilului; timpul lecției este folosit pentru ca elevii să fie angajați în discuții amănunțite despre materialul predat, să participe în activități interactive, să creeze proiecte și să rezolve exerciții individualizate; profesorul este prezent și dispus să asiste elevii când au întrebări sau au nevoie de explicații.

Proiectarea didactică după I. Jinga „este o activitate complexă, un proces de anticipare a ceea ce dorește profesorul să realizeze împreună cu elevii în cadrul unei lecții, temă pe parcursul întregului an școlar, pentru realizarea obiectivelor programei” [3].

Didactica lecției „*clasa inversată*” va răspunde la întrebările tradiționale:

- Ce voi face? – obiectivele operaționale
- Cu ce voi face? – resursele educaționale
- Cum voi face? – strategiile educaționale
- Cum voi măsura ce am realizat din ce mi-am propus? – conturarea metodologiei de evaluare

a eficienței activității desfășurate.

Pentru „a inversa clasa” este nevoie ca profesorul să parcurgă următoarele etape:

I. Pregătirea informației. La această etapă se caută surse bibliografice diverse la subiectul lecției. Acestea pot fi materiale video sau audio, documente, hărți, secvențe cronologice, filme documentare, cărți electronice, imagini etc. Se analizează tot arsenalul adunat și se selectează din acesta pe cele mai relevante. Se realizează o prezentare generală a subiectului, apoi se propun resursele și sarcini de lucru acasă.

II. Realizarea suportului teoretic al lecției. Aceasta presupune mediatizarea. În unele cazuri se creează o mapă în contul de Google Drive în care se stochează tot ceea ce s-a pregătit. După aceasta elevii accesează tot ceea ce s-a pregătit. Pe parcursul prelucrării informației de către elevi, profesorul poate iniția discuții pentru monitorizarea activităților de studiere.

III. Implementarea ca și etapă oferă posibilitatea să se evalueze impactul materialelor asupra procesului de studiere de către elevi a subiectului lecției. De asemenea, profesorul poate interveni în unele momente pentru a face claritate în anumite aspecte [4].

Succesul realizării acestui model depinde de activitățile de învățare propuse în cadrul lecției. Acestea trebuie să constituie instrumente de învățare activă. Gama lor este diversă, începând de la: rezolvări de probleme, studii de caz, dezbateri, jocuri de rol, jocuri inspirate de la televizor până la mini-proiecte și învățare în echipă.

Calitatea pedagogică a modelului presupune transformarea acesteia dintr-o cale de cunoaștere propusă de profesor într-o cale de învățare realizată efectiv de elev în cadrul instruirii formale și nonformale, cu deschideri spre educația permanentă. Menirea profesorului este de a prezenta istoria ca pe o carte frumoasă, în care să păstrăm neșterse faptele de seamă din trecutul de luptă al poporului român. Istoria nu se compune numai din legende și povestiri, ci este o știință care se bazează pe adevăr, pe fapte și lucruri reale. Tehnologiile informației și comunicațiilor nu sunt menite să ia locul profesorului, ci să-l ajute pe acesta în noul său rol. Problema e cum poate să facă acest lucru. În cele ce urmează se oferă exemple prin care un profesor poate dinamiza procesul de predare-învățare [1; 6].

Profesorul de istorie trebuie să predea la clasa a IV-a subiectul *Întemeierea statului geto-dac. Regele Burebista*. În stilul tradițional, profesorul venea la clasă și le expunea elevilor „povestea” *Regelui Burebista*, iar aceștia ar fi scris după dictare ori după ceea ce profesorul ar fi scris la tablă. Aplicând metoda „clasa inversată” în procesul de predare-învățare, toată lecția se schimbă, devenind

mai atractivă atât pentru elevi, cât și pentru profesor. În noua variantă, profesorul va lucra cu elevii mult mai aproape, fiindcă după o scurtă prezentare a ceea ce urmează să învețe în lecția respectivă, acesta îi va coopta la fiecare pas în a explora lumea intuitivă prin vizionarea filmului despre strămoșii noștri, deducând subiectul lecției. Așadar, profesorul de istorie și-a stabilit următoarele activități pentru cele 45 de minute pe care le are la dispoziție pentru lecție:

În primul rând, folosindu-se de o prezentare realizată într-un program de genul Open Office Impress sau Microsoft Power Point, el va expune pe parcursul orei elementele pe care elevii trebuie să le înțeleagă și să le rețină din lecție. Prezentarea respectivă conține imagini, hărți și desene pe care profesorul le comentează. De exemplu, atunci când ajunge să le explice elevilor cuvinte-cheie, este utilizat DEX-online. Pentru a-i introduce și mai mult în istoria strămoșilor este utilizată banda cu imagini vizuale, tridimensionale. La fel procedează și cu celelalte concepte pe care elevii trebuie să și le însușească în urma lecției. Pentru a nu-i lăsa doar cu aceste informații primite în clasă, profesorul le cere elevilor să pregătească pentru fiecare concept cheie o scurtă descriere. Pentru această temă, profesorul le indică să folosească versiunea românească a Wikipedia și alte câteva site-uri tematice.

Profesorii cercetează neînterupt și încearcă diferite metode care stimulează motivația și interesul elevilor pentru învățare și participare în învățarea proprie. Succesul unei „*clase răsturnate*” este o combinație a înțelegerii obiectivelor pedagogice ale lecției și folosirea corectă a tehnologiei care ajută la realizarea lor.

Cu certitudine, această formă de organizare a lecției oferă posibilitatea stimulării și orientării elevilor spre activitatea participativă reală. Este evident că școala viitorului trebuie să țină piept cerințelor sociale ale timpului respectiv. Însă devenirea școlii ca ceea ce trebuie să fie – garanția progresului, depinde de nivelul de organizare și responsabilitate a societății, mijloacele materiale de care dispune societatea, pentru implementarea unor metode moderne de învățare și strategii.

Bibliografie

1. Bocoș, M. Instruirea interactivă. Repere axiologice și metodologice. Iași: Ed. Polirom, 2013.
2. Cynthia, J. Brame. Flipping the classroom. URL: <http://cft.vanderbilt.edu/guides-subpages/flipping-the-classroom>
3. Diaconu, M., Jinga, I. Pedagogie. București: Editura ASE, 2004.
4. Edwards, D. Top 10 Do's and Don'ts When Flipping Your Classroom [online] [citată 5 septembrie 2014], disponibil pe Internet:
5. Flipped classroom. URL: <http://www.knewton.com/flipped-classroom/>.
6. Neacșu, I. Instruire și învățare: Teorii. Modele. Strategii. București: Editura Științifică, 2004.
7. Латыпова, Е., *Первые шаги по организации перевернутого класса* [online] [citată 7 octombrie 2014], disponibil pe Internet: < <http://elatypova.tumblr.com/post/40525028778>>